

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 6, Dharmasastra

(यज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः-मिताक्षरासहितः सम्पूर्णः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100

- (१) अशौचस्य स्वरूपं मिताक्षरादिशा विलिख्य अशौचिनां कर्तव्यं प्रतिपादयत ।
- (२) बालादिमरणेऽशौचं निर्गीय गर्भस्रावेऽशौचव्यवस्थां प्रतिपादयत ।
- (३) आपदि जीवनानि प्रतिपाद्य वैश्यवृत्त्या जीवतो ब्राह्मणस्य कान्यपण्यानि तानि निरूपयत ।
- (४) यतिधर्मान् संक्षेपेण प्रतिपादयत ।
- (५) आत्मस्वरूपं प्रतिपाद्य आत्मना जगदुत्पत्तिं प्रतिपादयत ।
- (६) सुराभेदान् प्रदर्श्य सुरापानप्रायश्चित्तं विशदयत ।
- (७) जनः कथं प्रायश्चित्तीयते इति मिताक्षरादिशा प्रतिपादयत ।
- (८) पातकानि कतिविधानीति विलिख्य उपपातकानि निर्दिशत ।
- (९) गोवधप्रायश्चित्तं याज्ञवल्क्योक्तदिशा प्रतिपादयत ।
- (१०) चान्द्रायणव्रतस्य स्वरूपं भेदांश्च प्रतिपादयत ।

000

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 7, Dharmasastra

(कालमाधवः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । **5x20=100**

- (१) माधवोक्तान् कालभेदान् निरूप्य जन्यकालमालोचयत ।
- (२) जयन्तीजन्माष्टमीव्रतयोरैक्यं भेदो वेति माधवोक्तदिशा विचारयत ।
- (३) तिथीनां स्वरूपं भेदांश्च निरूप्य कार्याकार्यनिर्णयविधौ तद्ग्राह्याग्राह्यत्वं विवेचयत ।
- (४) व्रतधारणप्रकारं विलिख्य नवमीव्रतं प्रतिपादयत ।
- (५) औदुम्बरी वेष्टितव्या सर्वेऽप्येषा स्मृतिर्मितिः।
 अनितिर्वेति सन्देहे मितिः स्यादष्टकादिवत्।।
 औदुम्बरीं स्पृशन् गायेदिति प्रत्यक्षते दतः।
 विरोधान्मूलवेदस्याऽननुमानादमानता ॥ इति॥ श्लोकद्वयं माधवोक्तदिशा सप्रसङ्गं व्याख्यात
- (६) एकादश्यां नित्यत्वं काम्यत्वञ्च विचारयत ।
- (७) संक्रान्तिभेदान् प्रदर्श्य तासु पुण्यकालं निरूपयत ।
- (८) ग्रहणं कदा भवतीति विचार्य तत्र स्नान-श्राद्ध-पूजा-होम-दानादीनां व्यवस्थां प्रतिपादयत ।
- (९) अनन्तव्रतस्य स्वरूपं प्रतिपाद्य तस्य कर्मकालं निरूपयत ।
- (१०) सन्धेः स्वरूपं निर्णीय सन्धिकालभेदेन शाखाभेदेन च यथाकालं विचारयत ।

000

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 8, Dharmasastra

(आधुनिकहिन्दुविधिः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100
- (१) आधुनिकहिन्दुविधेरुत्पत्तिं क्रमिकविकासञ्च लिखत ।
- (२) विवाहविच्छेदस्य कारणानि यथानियमं प्रदर्शयत ।
- (३) दत्तकग्रहणविधिं सम्यगालोचयत ।
- (४) पुत्रेषु दत्तकस्य वैशिष्ट्यमालोचयत ।
- (५) नारीणां दाय्याधिकारविषये आधुनिकहिन्दुविधेराभिमुख्यमालोचयत ।
- (६) को हिन्दुः ? हिन्दुविधिः केषां कृते उद्दिष्टः ? विधेरस्य प्रयोजनीयतां प्रतिपादयत ।
- (७) विवाहविषये प्राचीनाधुनिकविधिं सन्तुलयत ।
- (८) स्त्रीणां दत्तकग्रहणेऽधिकारोऽस्ति न वेति सप्रमाणं विवेचयत ।
- (९) उत्तराधिकारविधेरुपरि मिताक्षरायाः प्रभावमालोचयत ।
- (१०) प्राचीनव्यवस्थापेक्षयाऽऽधुनिकहिन्दुविधिः विशेषत्वं प्रतिपादयत ।

000

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 9, Dharmasastra

(विज्ञानेश्वरजीमूतवाहनमित्रमिश्रप्रणीतदायभागानां, तुलनात्मकमध्ययनम्-संस्कारराजधर्मयोर्विशिष्टाध्ययनम्)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100

- (१) स्वत्वस्य स्वरूपमुल्लिख्य तद्धेतून् सोदाहरणं प्रदर्शयत ।
- (२) अविभाज्यधनानि विज्ञानेश्वरदिशा विवेचयत ।
- (३) पितृधनविभागकालं जीमूतवाहनदिशा प्रतिपादयत ।
- (४) स्त्रीधनस्य स्वरूपमुल्लिख्य तद्भेदान् प्रदर्शयत ।
- (५) उद्धारविभागव्यवस्थायां जीमूतवाहन-मिताक्षराकारयोः मतं मित्रमिश्रेण कथमालोचितम् ।
- (६) गौतमोक्तसंस्काराणां संक्षिप्तपरिचयं प्रदीयताम् ।
- (७) उपनयनसंस्कारस्य कालं प्रयोजनञ्च विवेचयत ।
- (८) विवाहभेदान्, तेषां स्वरूपाणि चालोचयत ।
- (९) राज्ञः दैनन्दिनकृत्यानि सविशदमालोचयत ।
- (१०) सप्ताङ्गानां नामान्युक्त्वा राष्ट्रविषये राज्ञः कर्तव्यं विचारयत ।

000

Directorate of Distance Education
Acharya Second Year Annual Examination May, 2017
Paper - 10, Dharmasastra

(धर्मशास्त्रस्येतिहासः निबन्धश्च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः । 5x20=100

- (१) धर्मशास्त्रस्य स्वरूपमुल्लिख्य तस्य प्रामाण्यं प्रतिपादयत ।
- (२) धर्मशास्त्राणां श्रेणीविभागं सोदाहरणं प्रदर्शयत ।
- (३) श्रुतिस्मृत्योर्विरोधे निर्णयं सप्रमाणं प्रदर्शयत ।
- (४) धर्मशास्त्रार्थशास्त्रयोर्बलाबलं निरूपयत ।
- (५) षड्विधस्मार्तधर्मान् संक्षेपेण लिखत ।
- (६) गौतमधर्मसूत्रस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
- (७) मनुस्मृतेः प्राधान्यं प्राशस्त्यञ्च प्रतिपादयत ।
- (८) माधवाचार्यस्य परिचयं प्रदाय तस्य देशकालकृतीनां परिचयो देयः ।
- (९) विज्ञानेश्वरस्य देशकालकृतीनां परिचयं प्रदाय मिताक्षराया महत्त्वं प्रतिपादयत ।
- (१०) शास्त्रान्तरापेक्षया धर्मशास्त्रस्य प्राधान्यं प्राशस्त्यञ्च प्रतिपादयत ।

000